

Yttrande över remiss från Näringsdepartementet angående betänkandet Brott mot djur – skärpta straff och ett mer effektivt sanktionssystem SOU 2020:7 (N2020/00314/DL)

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) ställer sig positiv till att det föreslås införas ett grovt djurplågeribrott. Det är på tiden att brott som medför stort lidande för djuren får proportionerliga följder då den befintliga straffskalan dels är för låg enligt SLU:s mening, och dels inte utnyttjas fullt ut. En höjd straffskala innebär också att utredning av dessa brott prioriteras högre, vilket är positivt ur djurskyddssynpunkt. Den föreslagna straffskalan för djurplågeri innebär dessutom en bättre anpassning till samhällets syn på djur, men vi anser att den kan skärpas till ytterligare. Vi anser att det finns skäl att straffskalan ska vara fängelse i 1-6 år för grovt djurplågeri.

När det gäller avkriminalisering av vissa bestämmelser och införande av sanktionsavgifter istället ser SLU både för- och nackdelar. Å ena sidan skulle införandet av sanktionsavgifter kunna medföra ett effektivare och snabbare sätt att upprätthålla regelverket. Å andra sidan finns det risker som skulle kunna leda till det motsatta om implementeringen och utformningen av sanktionerna inte är ordentligt genomtänkta och förankrade.

Angående utredningens innehåll är den mycket omfattande och juridiskt teknisk. Detta medför att vi ibland saknar de mer biologiska resonemangen om att det är djur och dess psykiska och fysiska lidande som det trots allt handlar om. Även om utredningen är omfattande saknar vi en omvärldsanalys kring hur befintliga system för sanktionsavgifter, såväl inom Sverige som i andra jämförbara länder, fungerar och upplevs av såväl kontrollmyndigheter som kontrollobjekt med avseende på om sanktionsavgifterna har fått den effekt som avsågs. Vi anser även att det är av största vikt att om förslagen genomförs behöver utbildning ges till alla yrkeskategorier som ska hantera nya straffskalor och sanktionsavgifter.

Generella synpunkter

Införandet av grovt djurplågeri

SLU tillstyrker utredarens förslag om att det behövs ett ”grovt djurplågeribrott”. I dagens samhälle har frågor som rör djurskydd och djurvälstånd blivit allt mer viktiga, såväl i Sverige som i övriga Europa (European Commission, 2016). Det framgår även av den nya djurskyddslagen (2018:1192) att den syftar till att respekten för djur ska främjas, vilket även behöver avspeglas i den straffrättsliga skalan. Vidare så står det i Jaktlagen (1987:259) att vilda djur inte får utsättas för onödigt lidande vid jakt. För att de påföljder som kan ges vid djurplågeri ska stå i proportion till vad samhället förväntar sig är det därmed på sin plats att höja straffskalan. Vi är eniga med utredaren att grovt djurplågeri borde ses som ett så kallat artbrott och att fängelse därmed är den naturliga påföljden. Vi har även en förhoppning om att en höjning av straffskalan leder till att dessa brott får en högre status och därmed prioriteras i högre grad av rättsväsendet. SLU föreslår dock några justeringar.

Särskilt försvarande omständigheter vid brott mot djur

SLU har ett förslag på **en femte bedömningspunkt** som ska beaktas när frågan om grovt djurplågeribrott ska avgöras; *5. har haft syfte att skada, skrämma eller hota annan.*

Detta förslag bygger på att det finns en stark koppling mellan våld mot djur och våld i nära relationer. Hot och våld i nära relationer kan även innebära fysiskt och psykiskt lidande för de djur som hålls som gisslan och utsätts för lidande i syfte att skada, skrämma eller hota den person mot vilket våldet är riktat (Fitzgerald, 2016; Flynn, 2000; Simmons & Lehmann, 2007). Detta drabbar så väl kvinnor som barn, där barn i stark beroendeställning till våldsutövaren är speciellt utsatta. I Regeringens proposition (2012/13:108) *Förstärkt straffrättsligt skydd vid grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning* (sid. 6 och 7) framhölls att arbetet med att förebygga och bekämpa brott i nära relationer har mycket hög prioritet och måste bedrivas på bred front. Det poängterades även att ”Som ett led i arbetet med att förebygga och bekämpa brott i nära relationer är det därför nödvändigt att säkerställa att det straffrättsliga skyddet är starkt”. SLU anser att det finns en lucka i lagstiftningen när det kommer till att skydda kvinnor och barn när våld mot, eller hot om våld mot, djur används för att exempelvis tysta barn som utsätts för sexuella övergrepp, eller att tvinga kvinnor att stanna kvar i våldsamma relationer eller att återvända till förövaren av rädsla för att djuret annars kan komma till skada. Problemet har uppmärksammats av bland andra länsstyrelser och socialtjänster runt om i landet och under senare år har ett intensivt arbete pågått för att utveckla samarbete och rutiner för att förhindra att så sker men det saknade lagstödet försvårar arbetet. SLU anser att straffvärdet för en sådan handling bör vara högt och att det därför ska införas i lagtexten att detta ska tas i beaktande vid bedömningen av om brottet är grovt.

Straffskalan och val av påföljd

SLU anser att minimistraflet för grovt djurplågeri bör vara ett år, istället för sex månader. SLU har en farhåga att den stora överlappningen mellan straffskalorna för djurplågeri av normalgraden (max två års fängelse) och det grova djurplågeriet (6 mån – 4 års fängelse) kommer att innebära att djurplågeri av normalgraden sällan kommer att leda till mer än 6 månaders fängelse vilket i så fall minskar nyanseringen av straffen. SLU delar utredarens uppfattning att det är lämpligt att införa ett högre minimistraflet som korresponderar straffvärdemässigt med det grova brottet men anser inte att det uppfylls genom ett minimistraflet om fängelse i minst sex månader. SLU föreslår istället att minimistraflet för grovt djurplågeri bör vara ett år. Det högre minimistraflet förtydligar att djurplågeri normalt är att anse som ett allvarigare brott än brott mot djurskyddslagen. SLU vill genom detta även minska den andel av brott där påföljden som döms ut är villkorlig dom i kombination med dagsböter. Villkorlig dom och dagsböter är idag vanliga påföljder, men enligt SLU ett knappt kännbart straff och inte ett lämpligt straff vare sig som maxstraflet för de allvarigare brott som ändå bedöms vara av normalgrad eller de ”mindre allvarliga” brott som bedöms vara grova djurplågeribrott.

SLU anser att en parallell kan dras till brottet grov kvinnofridskränkning som är intressant av flera anledningar i detta sammanhang. Regeringen har nyligen gett en särskild utredare i uppdrag att analysera om minimistraflet för brottet bör höjas ytterligare (Dir 2019:43). Detta efter att Polismyndigheten i en hemställan föreslagit att minimistraflet för brottet ska höjas till ett års fängelse. När brottet infördes i brottsbalken (4 kap. 4 a §) 1998 var det abstrakta straffvärdet fängelse i minst sex månader och högst sex år. Genom en lagändring som trädde i kraft 1 juli 2013 höjdes minimistraflet till fängelse i minst nio månader. En av regeringens motiveringar till lagändringen var att en höjning av minimistraflet skulle leda till en generell höjning av straffnivån för brotten, vilket ansågs eftersträvansvärt (proposition 2012/13:108). Efter lagändringen kunde det konstateras att andelen gärningspersoner som dömdes till fängelse ökade marginellt, från 75 % till 79 % medan längden på de fängelsestraff som utdömdes blev längre (Ring, 2018). Sammantaget innebär det att ett högre minimistraflet inte nödvändigtvis innebär att fler gärningspersoner döms till fängelse men att fängelsestraffen i de fall de utdöms blir längre vilket är i linje med intentionen att ett införande av ett grovt djurplågeribrott ska ge mer nyanserade straff för brott mot djur.

Vidare anser SLU att maxstraflet för grovt djurplågeri bör vara sex år, istället för fyra år. Den som utsätter djur för misshandel och/eller vanvård är ofta en person som djuret har i sin närhet. Detta innebär att djuret sannolikt upplever en stark stress och kan, p.g.a. negativa erfarenheter och förutsägbarhet, uppleva ångest, även då den brottsliga gärningen inte är direkt pågående (t.ex. misshandel). Att ständigt vistas i förövarens närhet och att dessutom vara beroende av denne utan att kunna påverka eller kontrollera sin egen situation gör djuret väldigt utsatt. De gärningar som kommer att anses vara grovt djurplågeri är mycket angelägna att motverka. SLU kan se paralleller till andra områden där de/det som avses skyddas inte har någon egen talan, och där en höjning av straffskalan lett till en högre status

gällande att hantera och beivra dessa brott. Till exempel är maxstraffet för grovt miljöbrott sex år (29 kap. 1 § Miljöbalken [1988:808]). Grov misshandel (där t.ex. barnmisshandel ingår) har en straffskala på 1,5-6 års fängelse, vilket höjs till tio års fängelse om misshandeln är synnerligen grov (Brottsbalken 3 kap. 6 §).

Sanktionsavgifter

SLU ser både möjligheter och risker med en sanktionsväxling av djurskyddslagen. SLU anser att flera frågor behöver utredas vidare innan ett eventuellt beslut om sanktionsavgifter tas.

Kontrollerbarheten måste tas i beaktande

SLU anser, liksom utredaren, att det är av yttersta vikt att de bestämmelser som ska komma att omfattas av en sanktionsavgift är mycket tydliga så att kontrollmyndigheterna inte behöver göra egna utredningar kring om en överträdelse har skett samt vem som ansvarar för den. En tydlighet krävs också för att minimera risken för att olika kontrollmyndigheter gör olika bedömningar om när en sanktionsavgift ska tas ut eller inte. Frågor om överträdelser ska därför enkelt kunna besvaras med ett ”ja eller nej”. SLU anser dock att det är viktigt att man inte enbart ser till en bestämmelses utformning i lagstiftningen utan även till hur kontrollerbar den är i praktiken. Det står till exempel mycket tydligt i Jordbruksverkets föreskrifter att kor ska komma ut på bete minst 6 timmar per dag. Problemet är bara hur kontrollmyndigheten ska kunna föra detta i bevis när de misstänker att djurhållaren inte följt beteskravet. Här kommer ord stå mot ord eftersom det inte finns några dokumentationskrav eller liknande, varvid SLU ser det som en olämplig bestämmelse att förena med sanktionsavgift.

SLU vill även påpeka att regeringen de senaste åren gett Jordbruksverket direktiv om att föreskrifterna ska göras mer flexibla och målinriktade. Det finns en uppenbar risk att denna typ av regler medför subjektivitet och en större diversitet av olika bedömningar (Forsberg, 2011; Johansson, 2006; Lipsky, 2010; Lundmark et al., 2013; Wahlberg, 2011; Viksten et al., 2016), vilket torde innebära att dessa lämpar sig dåligt att sanktionsväxla. Med andra ord rimmar det illa om regeringen å ena sidan vill se regler som är så tydliga att de går sanktionsväxla, och å andra sidan efterfrågar regler som är flexibla.

Vad är en mindre allvarlig överträdelse? Utredningen föreslår att det är överträdelser som typiskt sett inte leder till allvarliga konsekvenser för djurs välbefinnande, samt som inte kan ge mer än böter i straff (i.e. föreskrifter) som ska omfattas av en sanktionsväxling. När det finns risk för att djur kan fara illa och/eller bestämmelsen kan ge fängelse (i.e. lagen) får inte en sanktionsväxling ske. SLU ifrågasätter dock utredarens resonemang kring detta på ett flertal punkter.

Djurskyddslagstiftningen är förebyggande, vilket innebär att den består av bestämmelser som syftar till att förebygga bristande välfärd och lidande. Att då avkriminalisera vissa bestämmelser som ”inte så allvarliga” kan ge signaler om att sådana bestämmelser inte är så viktiga. Till exempel är förslaget att sanktionsavgift

inte ska tas ut ”om överträdelsen är utan påfallande betydelse med hänsyn till det intresse som bestämmelsen är avsedd att skydda” (10 kap. 6 c § 4p.). Utredaren föreslår sedan att t.ex. avsaknad på kompetensbevis i samband med transport och slakt kan vara sådana bestämmelser som är lämpliga att straffsanktionera och därmed ses som mindre allvarliga att bryta mot. SLU delar här inte utredarens bedömning. Exemplet är extra bekymmersamt och ogenomtänkt då just brist på kompetens vid hantering av djur på slakteri kan innebära mycket allvarliga effekter på djurvälståndet vid slakt och avlivning. SLU anser att en av de viktigaste förebyggande åtgärder man kan vidta för att säkerställa ett gott djurskydd och en god djurvälstånd är att de som hanterar djur har erforderlig kompetens. Att bristande kompetens inte ska ses som så allvarligt står också i strid med djurskyddslagens intentioner (SFS 2018:1192) där det i 2 kap. 3 § finns ett nyligen infört kompetenskrav. I propositionen till djurskyddslagen framhålls även vikten av kompetens för att upprätthålla god djurvälstånd och avhjälpa välfärdsproblem (prop. 2017/18:147).

Vidare anser SLU att brister i fråga om kontroll av bedövning kan leda till att djur i värsta fall slaktas utan bedövning vilket kan orsaka ett kraftigt och långvarigt lidande. Djur får endast avlivas efter bedövning. Avsaknad av medvetande och känsel ska bibehållas till dess att djuret är dött. Att kontrollera bedövningens effekt är därför en förutsättning för att uppfylla lagstiftningen och undvika stort lidande. SLU anser därför att bristande kontroll av bedövning är direkt olämpligt för sanktionsväxling. Detsamma anser SLU gälla för brister om användning av fixerings- och bedövningsutrustning, då felaktig användning av fixerings- och bedövningsutrustning kan orsaka djur onödigt lidande. Däremot anser SLU att kravet på standardrutiner skulle kunna vara lämpligt för sanktionsväxling, så till vida om standardrutiner finns eller ej.

Både slakt och transport av djur är förknippat med ekonomiska intressen, där effektivitet kan leda till högre lönsamhet samtidigt som alltför hög effektivitet kan komma att påverka djurskyddet och djurvälståndet negativt. Ekonomiska incitament är en av de aspekter som ska beaktas vid grovt djurplågeri. Sanktionsväxling kopplat till transport och slakt är därför olämpligt.

Utredaren nämner även kort att ett annat område som skulle vara lämpligt att införa sanktionsavgift för är tillståndskravet i 6 kap. 4 § djurskyddslagen. Det vill säga om det saknas tillstånd ska sanktionsavgift betalas. SLU vill dock upplysa om att tillståndskravet finns i lagen och att ett brott mot detta kan ge fängelse. Således ska det inte ses som lämpligt för sanktionsväxling eftersom det inte är att ses som mindre allvarligt.

Utredaren föreslår även att brott mot artikel 18.1 c i förordning (EG) nr 1223/2009 är lämpligt för sanktionsväxling. Denna artikel avser förbud mot att kosmetiska slutprodukter testas på djur. Förbudet innebär således ett skydd mot lidande som kan anses vara onödigt. Att ett brott mot denna artikel då sanktionsväxlas anser SLU vara olämpligt.

Sanktionsavgifter – djurförbud och allvarlighetsgrad:

Samtidigt som utredningen påtalar att de överträdelser som ska bli belagda med sanktionsavgifter ska vara mindre allvarliga framgår det i förslaget att:

9 kap. 1 § djurskyddslagen

Länsstyrelsen ska besluta om förbud att ha hand om djur (djurförbud) för den som... 7. genom ett beslut som en kontrollmyndighet har meddelat med stöd av 10 kap. 6 a § har ålagts sanktionsavgift, om ett djurförbud är befogat från djurskyddssynpunkt.

SLU anser att denna skrivning skapar viss förvirring och att utredningen ger dubbla budskap. Att kontrollmyndigheten ska pröva djurförbud när någon ålagts en sanktionsavgift ger mycket motstridiga signaler. Sanktionsavgifter ska enbart beröra överträdelser som inte ses som allvarliga ur djurskyddssynpunkt och inte riskerar påverka djurens välfärd negativt. Ett beslut om djurförbud är däremot ett stort ingripande som ska ges till djurhållare som tydligt visat att de inte klarar av att ta hand om djur. Att fatta beslut om djurförbud baserat på att djurhållaren tilldelats sanktionsavgifter för avvikelser som inte anses påverka djurens välfärd är därmed inte proportionerligt i förhållande till avvikelsernas allvarlighetsgrad.

SLU vill även lyfta frågan hur man ska se på sanktionsavgifter i samband med tillståndsprövningar enligt djurskyddslagen samt vid godkännande av djurtransportörer. Hur ska man förhålla sig till att en verksamhetsutövare fått sanktionsavgift när kontrollmyndigheten ska pröva dennes lämplighet? Som det nu är beskrivet i utredningen ska å ena sidan en sanktionsavgift vara bagatellartad å andra sidan kan den leda till djurförbud.

Upplevelsen av sanktionsavgiftens allvarlighetsgrad

Hur en sanktionsavgift definieras rent juridiskt behöver inte överensstämma med upplevelsen av densamma. Det är möjligt att avkriminaliseringen av regler och införandet av sanktionsavgifter i praktiken upplevs som att lagstiftningens ”straff” har skärpts för mindre avvikelser eftersom en överträdelse ger en omedelbart kännbar konsekvens. I en studie om dansk djurskyddskontroll framkom det att just detta med risken för ekonomiska konsekvenser är avskräckande (i detta fall rörde det tvärvillkor), och något som bidrar till en mer negativ inställning till djurskyddskontrollen (Anneberg, 2012). Om konsekvenserna för större avvikelser i form av dagsböter blir lägre än utdelade sanktionsavgifter för avvikelser av mindre grad, kan straff och sanktionsavgifter upplevas som ologiska och inkonsekventa av allmänheten.

Vad SLU erfar förekommer det att åtalsanmälningar kring överträdelser av djurskyddslagstiftningen läggs ned på grund av att preskriptionstiden överskrids. För föreskriftsbrott är preskriptionstiden endast två år. Med sanktionsavgifter istället så är det möjligt att fler mindre överträdelser får kännbara konsekvenser, något som också kan upplevas som ”strängare” fast det egentligen är det motsatta.

Vi saknar en omvärldsanalys

Utredningen nämner att sanktionsavgifter både tas ut inom andra rättsområden i Sverige, t.ex. miljö och livsmedel, samt inom djurskyddsområdet i andra länder. SLU saknar en granskning kring hur dessa sanktionsavgifter anses fungera. Har de fått önskad effekt? Hur upplevs de av kontrollmyndigheterna och kontrollobjekten?

Just nu pågår det ett norskt forskningsprojekt (ANIWEL) med syfte att analysera den norska djurskyddskontrollen bl.a. med avseende på hur den upplevs av kontrollanter och kontrollobjekt. Resultaten hittills visar att den norska motsvarigheten till sanktionsavgifter inte har fallit väl ut, bl.a. för att de ses som orättvisa (Gezelius, 2019). Sannolikt beror dock detta inte bara på avgiften i sig utan även på hur det norska förvaltningssamhället är uppbyggt.

Långdragna djurskyddsärenden – blir det mer komplicerat?

Det är tyvärr inte ovanligt att djurskyddsärenden drar ut på tiden och består av flera olika brister som ska hanteras. Med anledning av detta har SLU ett antal frågeställningar och farhågor som anses behöva redas ut eller tas i beaktande. I vissa fall kanske det redan finns tydliga svar, men SLU har inte kunnat utläsa dem från utredningen.

En gärning som är förelagd med vite får dessutom inte straffsanktioneras. Det betyder att ett långdraget ärende med olika brister både kommer kunna ha sanktionsavgifter och förelägganden vid olika tidpunkter och för olika förseelser. Kommer detta att försvåra handläggningen för kontrollmyndigheten och förståelsen hos djurhållaren?

Kan man ge upprepade sanktionsavgifter? Om en djurhållare har gjort en överträdelse mot djurskyddslagen och det beslutas om en sanktionsavgift, kan då kontrollmyndigheten även vid nästa kontroll besluta om en sanktionsavgift om rättelse ej ännu skett för den tid som gått mellan de båda kontrolltillfällena?

Finns det en risk att något som börjar med mindre förseelser som förses med sanktionsavgifter kan eskalera till att kontrollmyndigheten bedömer att djurhållaren bryter mot djurskyddslagen? Hur ska då detta ärende hanteras vidare? Om en åtalsanmälan slutligen görs, hur ska rätten hantera de förseelser som försetts med sanktionsavgifter?

SLU funderar även kring hur förhållandet tvärvillkor och sanktionsavgift är avsett att fungera. Tvärvillkor innebär ett avdrag på stöden för överträdelser av djurskyddslagstiftningen (på EU-nivå) och sanktionsavgiften en administrativ avgift för överträdelser av djurskyddslagstiftningen. Skulle detta kunna ses som en otillåten ”dubbelbestraffning”?

Resurser

Enligt utredningen ska kontrollmyndigheten kunna hantera den nya uppgiften med sanktionsavgifter inom ramen för nuvarande anslag. SLU vill dock påtala att länsstyrelserna som det är idag inte klarar det nationella mål som satts upp gällande

djurskyddskontrollerna (Jordbruksverket, 2020) och ser därför påtagliga risker med att införa nya uppgifter utan att samtidigt öka resurserna, i alla fall under en uppstartsperiod.

Utredningen påtalar vidare att det inte kommer att medföra några större konsekvenser för förvaltningsdomstolarna. SLU vill då bara påminna om den mängd överklagningar som årligen sker avseende den kontrollavgift som tas ut vid uppföljande kontroller. SLU ser därför en risk för att utredningen underskattar mängden överklagade sanktionsavgiftsärenden som kan inkomma till förvaltningsrätten.

Ringa brott

SLU anser att det är svårt att bedöma exakt vilka konsekvenserna blir av att öka antalet brott som skulle ses som ”ringa”. SLU vill dock framhålla att det är viktigt att denna förändring inte bidrar till att vissa brott mot djurskyddslagen riskerar att tappa i status och inte ses som så allvarliga. Detta skulle rimma illa både med djurskyddslagens intentioner och med den aktuella utredningens utgångspunkt.

När ska länsstyrelsen åtalsanmäla?

SLU anser att det är lämpligt att det förtydligas i lagstiftningen när en kontrollmyndighet ska göra en åtalsanmälan. Dels för att hjälpa kontrollmyndigheterna med denna bedömning, dels för att öka sannolikheten för en mer likvärdig hantering av dessa ärenden. SLU misstänker dock att det i praktiken inte innebär någon större skillnad mot hur det fungerar idag eftersom alla mindre förseelser inte åtalsanmäls utan i första hand hanteras genom krav gentemot djurägaren på att bristerna ska åtgärdas.

Kompetenshöjande insatser

SLU vill framföra vikten av att utbilda dem som kommer att hantera eller beröras av nya straffskalor och sanktioner, såväl kontrollmyndigheter, åklagare och polis som djurhållare. Det är en viktig insats för rättssäkerheten.

Specifika synpunkter

SLU har följande specifika kommentarer till föreslagna föreskriftsförslag

Förslag om ändring i brottsbalken

16 kap. 13 § SLU tillstyrker delvis men föreslår att om brottet är grovt döms för grovt djurplågeri till fängelse i lägst ett år och högst sex år. Vidare föreslår SLU en p. 5 med följande lydelse: har haft till syfte att skada, skrämma eller hota annan.

Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)

6 a § pp. 1-2 samt 8 SLU avstyrker att sanktionsavgifter införs för brister i kompetenskrav, kontroll av bedövning, användning av fixerings- och bedövningsutrustning

6 a § p.3 SLU avstyrker förslaget

6 a § p. 4 SLU avstyrker förslaget. Då villkor för eller förbud mot försäljning/överlåtelse kan bygga på ett beslut om att t.ex. upphöra en tillståndspliktig verksamhet, riskerar sanktionsavgifter i denna del leda till förvirring för hur ett sådant ärende ska hanteras

9 kap. 1 § p. 7 *Länsstyrelsen ska besluta om förbud att ha hand om djur (djurförbud) för den som... 7. genom ett beslut som en kontrollmyndighet har meddelat med stöd av 10 kap. 6 a § har ålagts sanktionsavgift, om ett djurförbud är befogat från djurskyddssynpunkt.*

SLU avstyrker förslaget

10 kap. 6 e § *Innan kontrollmyndigheten beslutar om sanktionsavgift ska den som anspråket riktas mot ges tillfälle att yttra sig.*

SLU avstyrker skrivningen då detta anses vara en dubbelreglering eftersom det redan finns en skyldighet att kommunicera beslut enligt förvaltningslagen (2017:900).

10 kap. 6 f § *Sanktionsavgift får inte beslutas, om den som avgiften ska tas ut av inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från den dag då överträdelsen ägde rum.*

SLU anser att det behöver definieras vad som avses med ”har fått tillfälle”. Vad händer om man väljer att hålla sig undan? Kommer delgivning att krävas?

10 kap. 7 § *Det får inte dömas till ansvar eller beslutas om sanktionsavgift enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite, om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.*

SLU undrar om det innebär att en åtalsanmälan kan göras om man väljer att låta bli att ansöka om utdömande av vitet? Förslaget skiljer sig här mot vad som framgår av 23 § Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter där det framgår att *den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud får inte dömas till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.*

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av prodekan Margareta Emanuelson vid fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap efter föredragning av föreståndare Viveka Hillegaard vid Nationellt centrum för djurvälstånd, SCAW. Innehållet har utarbetats av Frida Lundmark Hedman och Katja Lundqvist vid Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, samt Elina Åsbjerg och Johan Lindsjö vid Nationellt centrum för djurvälstånd, Sveriges lantbruksuniversitet.

Margareta Emanuelson

Viveka Hillegaard

Referenser

- Anneberg I, Vaarst M & Sørensen JT. 2012. The experience of animal welfare inspections as perceived by Danish livestock farmers: A qualitative research approach. *Livestock Science* 147, 49-58.
- European Commission. 2016. *Attitudes of Europeans towards Animal welfare. Special Eurobarometer 442*. doi:10.2875/884639.
- Fitzgerald A, Barrett B, Shwom R, Stevenson R & Chernyak E. 2016. Development of the Partner's Treatment of Animals Scale. *Anthrozoös*, 29:4, 611-625, DOI: 10.1080/08927936.2016.1228760
- Flynn CP. 2000. Woman's best friend: Pet abuse and the role of companion animals in the lives of battered women. *Violence against Women* 6(2): 162–177.
- Forsberg E-M. 2011. Inspiring Respect for Animals Through the Law? Current Development in the Norwegian Animal Welfare Legislation. *Journal of Agricultural & Environmental Ethics*, 24, 351-366.
- Gezelius SS. 2019. Forvaltningen som lovhåndhever: Legitimitet, virkemiddelbruk og styringsevne. *Nordisk Administrativt Tidsskrift*, 3, 53-75.
- Johansson V. 2006. *Tillsyn och effektivitet*. Boréa Bokförlag: Umeå.
- Jordbruksverket. 2020. *Djurskyddskontrollen 2019 - En redovisning av länsstyrelsernas arbete*. Rapport. Jordbruksverket, Jönköping.
- Lipsky M. 2010. *Street-level Bureaucracy. Dilemmas of the individual in public services*. Russel Sage Foundation: New York.
- Lundmark F, Berg C & Röcklinsberg H. 2013. 'Unnecessary suffering' as a concept in animal welfare legislation and standards, In: Röcklinsberg H & Sandin P (eds). *The ethics of consumption - The citizen, the market and the law*, 114-119. Wageningen Academic Publishers: The Netherlands.
- Ring J. 2018. Effekter av straffskärpningen för fridskränkingsbrott. Stockholm: Brottsförebyggande Rådet.
- Simmons CA & Lehmann P. 2007. Exploring the link between pet abuse and controlling behaviors in violent relationships. *Journal of Interpersonal Violence* 22(9): 1,211–1,222.
- Viksten SM, Visser EK & Blokhuis HJ. 2016. A comparative study of the application of two horse welfare assessment protocols. *Acta Agriculturae Scandinavica, Section a-Animal Science*, 66(1), 56-65, doi: 10.1080/09064702.2016.1186726

Wahlberg B. 2011. *Reglering och förvaltning av produktions-och slaktdjurs välbefinnande – En offentlighetsundersökning*. Avhandling. Department of Law. Åbo Academi University: Finland.